

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamine

Hariduslike erivajadustega õpilase õppe korraldamine kuulub Jakob Westholmi Gümnaasiumi õppekava juurde.

Jakob Westholmi Gümnaasiumi õppe- ja kasvatustöö eesmärgiks on luua igale õpilasele võimalus saada oma võimetele vastav hea haridus.

Tööd hariduslike erivajadustega õpilastega koordineerib hariduslike erivajaduste õpilaste õppe koordineerija (edaspidi ka HEVKO).

1. TUGISÜSTEEM

1.1 PÕHIMÕTTED

Tugisüsteem lähtub järgmistest põhimõtetest:

- erivajaduste, sh andekuse võimalikult varajane märkamine;
- lapse ja perekonna kaasamine arendus/õpetustegevusse, sh nõustamine, juhendamine jm;
- lapse erivajaduse määratlemisel tugiteenuste rakendamine;
- lapse erivajadustest lähtuvalt soodsa arengukeskkonna loomine;
- spetsialistide kaasamine arendus/õpetustegevusse, so meeskonna- ja võrgustikutöö korraldamine.

1.2. EESMÄRK

Tugisüsteemi eesmärk on toetada põhikooli 1.-9. klassi õpilaste arengut tulenevalt tema hariduslikest erivajadustest või andekusest ja võimaldada tal saavutada põhikooli riikliku õppekava nõuetele vastavaid õpitulemusi.

Tugisüsteem on suunatud:

- õpiraskustega õpilastele;
- koolist pikaajaliselt põhjusega puudunud õpilastele;
- käitumis- ja tundeeluhäiretega õpilastele;
- tervisehäiretega õpilastele;
- andekatele õpilastele;

- õpilastele, kes vajavad tuge igapäevaeluliste probleemidega toimetulekuks.

1.3. TUGISÜSTEMIS OSALEJAD

1.3.1 DIREKTSIOON

Direktsioon arutab jooksvalt, aga mitte harvemini kui üks kord kuus läbi probleemid erivajaduslike õpilastega ning HEVKO ettepanekud hariduslike erivajadustega õpilastele rakendatavate meetmete tulemuslikkuse kohta.

1.3.2. KLASSIJUHATAJA/KLASSIÕPETAJA

Õpilase esmane märkaja on õpetaja.

Õpiraskuste korral konsulteerib klassijuhataja/klassiõpetaja HEVKO-ga, et kohaldada õpilasele tunnis või tunniväliselt tõhusamat õpiabi.

Vajadusel esitab HEVKO-le taotluse õpilase õpiabirühma suunamiseks (Lisa 1).

Edastab kodule allkirjastamiseks õpiabisse suunamise teatise. (Lisa 2)

Klassijuhataja/klassiõpetaja:

- märkab ning toetab õpilast;
- informeerib lapsevanemat;
- nõustab oma klassi lapsevanemaid ja õpilasi tugisüsteemi võimaluste osas;
- koordineerib koostööd aineõpetajate vahel;
- suunab ja jälgib õpilaste kui isiksuste arengut;
- Vastutab õpilasi puudutavate dokumentide koostamise eest.

Vastutab õpilase individuaalse arengukaardi (Lisa 3) ja õpitulemuste teatise (Lisa 6) täitmise eest ning osaleb õpilase isikliku õppeplaani (Lisa 4) ja õpilase individuaalse õppekava lepingu (Lisa 5) koostamisel koostöös õppealajuhataja ja HEVKOga .

1.3.3. AINEÕPETAJA

Õpilase esmane märkaja on õpetaja. Probleemide ilmnemisel konsulteerib aineõpetaja klassijuhataja ja HEVKOga. Aineõpetaja kasutab tundides erivajadusega õpilase abistamiseks vajalikke võtteid: õpilase eripärast tulenev lähenemine, individuaalne juhendamine ja sobiva õppevara kasutamine. Väljaspool tunde lisanduvad konsultatsioonitunnid.

Aineõpetaja analüüsib õpilasele osutatud omapoolset abi õpetamisel ning annab hinnangu valitud meetodite tulemuslikkusele. Vajadusel esitab HEVKO-le taotluse õpilase õpiabirühma suunamiseks (Lisa 1).

Aineõpetaja:

- märkab ning toetab õpilast;
- informeerib koostöös klassijuhatajaga lapsevanemat;
- koostab vajadusel individuaalse õppekava oma aines;
- annab vajadusel hinnangu õpilase arengule oma aines;
- osaleb vajadusel õpilast puudutavatel koosolekutel.

Osaleb õpilase individuaalse arengukaardi (Lisa 3) täitmisel ning õpilase isikliku õppeplaani (Lisa 4) või õpilase individuaalse õppekava (Lisa 5) koostamisel.

1.3.4. HEV ÕPILASTE ÕPPETÖÖ KOORDINEERIJA

Toetab õpetajat töös haridusliku erivajadusega õpilastega, korraldab koostööd tugisüsteemi spetsialistide vahel, määrab koostöös spetsialistidega sobiva õpiabivormi, hindab koos õpiabirühma õpetaja, logopeedi ja aineõpetajaga õpiabi tõhusust ning koostab/täidab koostöös klassijuhatajaga õpilase individuaalse arengukaardi. Tulenevalt vajadusest teavitab ja nõustab koordineerija lapsevanemat, teeb ettepanekuid direksioonile vajalike meetmete rakendamiseks, koordineerib tugisüsteemi koostööd asutuses ning selle väliselt.

HEV õppe koordineerija:

- koostöös klassijuhataja, aineõpetaja ja tugispetsialistidega määratleb HEV õpilase;
- informeerib aineõpetajaid HEV õpilaste erivajadustest;
- koostab ja säilitab õpilaste erivajadusi puudutavaid dokumente;
- hindab kooli HEV õpilaste õppekorraldust ja selle tulemuslikkust;
- teeb koostööd juhtkonna, õppealajuhataja, õpilase, lapsevanemate, aine- ja klassiõpetajate ning teiste eriala spetsialistidega;
- korraldab koolivälise spetsialistide toe.

HEVKO koordineerib õpilase individuaalse arengukaardi täitmist ning vastutab HEV õpilasi puudutavate konsultatiivsete otsuste säilitamise ja juhtkonnale tugisüsteemide määramiseks vajaliku teabe edastamise eest.

1.3.5. PSÜHHOLOOG

Psühholoog toetab ja nõustab õpilast isikliku elu ja õppetööga seotud ning vaimse tervise probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel. Samuti nõustab lapsevanemaid lapse arengut, õppimist ja käitumist puudutavates küsimustes. Psühholoog abistab klassijuhatajaid õpilase individuaalsuse väljaselgitamisel. Vastavalt vajadusele osaleb psühholoog HEV-alastes ümarlaudades.

Psühholoog:

- viib läbi esmaseid psühholoogilisi vaatlusi, vestlusi ning annab vastavaid hinnanguid;
- suunab vajadusel psühholoogilistele uuringutele, psühhiaatri või kliinilise psühholoogi vastuvõtule;
- nõustab õpilasi, õpetajaid ning lapsevanemaid;
- teeb koostööd juhtkonna, õppealajuhataja, õpilase, lapsevanemate, aine- ja klassiõpetajate ning teiste spetsialistidega.

1.3.6. LOGOPEED

Logopeed toetab õpilase arengut, aidates kaasa õpilase kõne arengule, mis on vajalik õppekava omandamiseks. Õppeaasta esimese kolme nädala jooksul selgitab logopeed välja kõneravi vajavad põhikooli I astme õpilased. Erilise tähelepanu all on esimese klassi õpilaste õpiabi vajaduste väljaselgitamine.

Logopeed:

- hindab õpilaste kommunikatsioonivõimet;
- selgitab välja kõnepuuded õpilasel ning teavitab sellest lapse vanemaid (Lisa 2);
- toetab õpilasi nende kommunikatsioonivõime arendamisel, taastamisel ning kompenseerimisel;
- teeb koostööd teiste spetsialistidega.

1.3.7. ÕPIABIRÜHMA ÕPETAJA

Õpiabirühma õpetaja valib sobiva õppemetoodika, õppematerjalid ning arendab õpilase õpioskuste ja enesekontrolli kujundamist. Aineõpetajaga koostöös otsustatakse parim lahendus õppematerjali omandamiseks ning teadmiste kontrollimiseks. Õpiabirühma õpetaja osaleb õpilase teadmiste hindamisel.

Õpiabirühma õpetaja nõustab lapsevanemat erivajadusega õpilase arendamisel ja tema toimetuleku toetamisel ning lähtuvalt vajadusest ja vastavalt võimalustele aitab jõukohastada tema õppimist tunnis.

Õpiabirühma õpetaja:

- selgitab välja koos HEVKOga õpiabi vajavad õpilased ning teavitab sellest laste vanemaid (Lisa 2);
- teeb koostööd HEVKOga, klassijuhatajatega, aineõpetajatega, lapsevanematega;
- aitab kujundada õpilastel õpioskusi ja teadmisi läbi erimetoodiliste võtete ja diferentseeritud töö.

Koostöös õppealajuhataja, HEVKO ja klassijuhatajatega osaleb õpitulemuste teatise (Lisa 6) koostamisel.

1.3.8. KOOLIÕDE

Kooliõde viib läbi plaanilisi läbivaatusi õpilaste tervisliku seisundi hindamiseks. Õpilaste tervise- ja eluviisialane nõustamine. Nõustab õpetajaid ja tugisüsteemi liikmeid õpilaste terviseprobleemide küsimustes. Vajadusel osaleb kooliõde tugisüsteemi koosolekul.

2. TUGISÜSTEEMI MEETMED KOOLIS

Tugisüsteemi meetmeteks on:

- märkamine ja esialgne toetamine, kõiki õpilasi hõlmavad tegevused;
- õpilaste vajaduste, pädevuste ja potentsiaali väljaselgitamine;
- koolipoolse täiendava toe rakendamine;
- kooliväliste tugisüsteemide kaasamine (erispetsialistide konsultatsioonid, õppenõustamiskeskus, nõustamiskomisjon, elukohajärgne lastekaitse jne);
- vajadusel ja tingimuste olemasolul kaasava õpetuse rakendamine.

2.1. TUGIMEETMED

2.1.1. Andekate õpilaste arengut toetavad tegevused on õpetajate individuaalne juhendamine, süvaõppetunnid, ainingid, valikained, projektitööd, koolisisesed ja –välised konkursid ning võistlused, teaduskool ja teaduskeskused, õpilasakadeemiad jne. Andekate õpilaste tegevust koordineerivad õppetoolide poolt määratud õpetajad.

2.1.2. Ainekonsultatsioonide eesmärk on jagada õpilastele täiendavaid selgitusi tundides läbi võetud teemade kohta. Igal õpetajal on vähemalt üks kord nädalas konsultatsiooni aeg, mis on avalikustatud kooli kodulehel. Konsultatsiooni aeg ei tohi kattuda järelevastamiste aegadega.

2.1.3. Õpiabirühma tunnid on toeks õpiraskustega õpilastele. Õpiabi tundides arendatakse õpilase mälu, taju, tähelepanu ja mõtlemist läbi erinevate õppeainete. Õpiabi tunnid toimuvad väikestes gruppides või individuaalselt vähemalt üks kord nädalas ainetunni ajal. Iga õpilase õpiabi vajadust käsitletakse eraldi juhtumina. Õpiabitundidesse suunatakse õpilane ajutise õpiraskuse korral, kuid kohalkäimise sagedus ja tundide arv nädalas ning vastavad otsused tehakse jooksvalt ja juhtumipõhiselt.

2.1.4. Isiklikku õppeplaani (IP) on HEVKO ettepanekul võimalik rakendada õpiraskustega või pikemat aega põhjusega puudunud ning vajaduse korral ka andekale õpilasele ühes või mitmes õppeaines lühemaks või pikemaks perioodiks. Õpilase IP (Lisa 4) koostamist koordineerib õppealajuhataja.

2.1.5. Individuaalse õppekava (IÕK) leping (Lisa 5) koostatakse teistest erinevate oskuste ja võimete õpilastele, kes vajavad kooli ainekavast kas osaliselt või täielikult mõne või kogu aine/ainelõigu õppimisel või õpitegevuse ja käitumise suunamisel. IÕK lepingu koostamise

aluseks on pedagoogilised, psühholoogilised ja vajadusel ka meditsiinilised uuringud. IÕK lepingu koostab HEVKO koostöös klassijuhataja ja aineõpetajatega.

Iga aineõpetaja koostab IÕK juhtumipõhiselt HEVKOga konsulteerides.

2.1.6. Täiendav õppetöö määratakse õppenõukogu otsusega õpilastele, kellele tuleb ühes või mitmes õppeaines kokkuvõtva hindena välja panna mitterahuldav aastahinne. Täiendavale õppetööle määratud õpilane täidab aineõpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, mis toetavad nõutavate teadmiste ja oskuste omandamist õppeaines.

2.1.7. Klassikursuse kordamist võib erandjuhul rakendada õpilasele I-III kooliastmes. Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisel õpilase ja tema seadusliku esindaja ning kuulab ära nende arvamuse.

2.1.7. Ümarlaua kohtumised (klassijuhataja, õppealajuhataja, aineõpetaja, tugispetsialistid, lapsevanemad, õpilane) on koostöövorm, mis toetab õpilase individuaalset arengut, eneseanalüüsi ning suurendab õpilase vastutust oma õpitulemuste ja käitumise eest koolis. Vanemate kaasamine (võimalusel mõlema) aitab ühtlustada kodu ja kooli nägemust õpilase arengust. Ümarlaua kohtumisel osaleb kooli poolt vähemalt kaks kooli töötajat; kohtumised protokollitakse (Lisa 7).

2.1.8. Arenguvestlusi korraldatakse õpilase arengu toetamiseks vähemalt üks kord õppeaasta jooksul, mille põhjal lepitakse kokku edasised õppe- ja arengu eesmärgid. Arenguvestlusel osalevad õpilane, lapsevanem ning klassijuhataja. Kaasata võib ka tugispetsialiste.

2.1.9. Logopeedilist abi pakutakse kirjaliku ja suulise kõneraskustega õpilastele kõneravi tundides. Vajadusel ja võimalusel toimuvad individuaaltunnid.

2.1.10. Psühholoogiline nõustamine õpilastele, lapsevanematele ja lapse pereliikmetele. Psühholoog osaleb koostöös teiste spetsialistidega (klassijuhataja, aineõpetaja, kooliõde, õppealajuhataja, HEVKO) õpilase paremaks toimetulekuks vajaliku tegevusplaani koostamisel ja toimimise tagamisel. Õpilane võib pöörduda koolipsühholoogi poole ka omaalgatuslikult – sellisel juhul teavitatakse õpilase vanemat või klassijuhatajat vaid õpilase nõusolekul (välja arvatud juhul, kui õpilane võib olla ohtlik endale või teistele).

3. TEGEVUSED ÕPILASE ARENGU TOETAMISEKS

3.1. TEGEVUSED PROBLEEMSE KÄITUMISE KORRAL

1. Klassijuhataja/aineõpetaja arutab lapsega probleemset käitumist (vajadusel teavitab klassijuhataja lapsevanemaid).
2. Klassijuhataja annab vanematele lapse probleemsest käitumisest teada eKooli vahendusel.
3. Kool kutsub kokku ümarlaua, millest võtavad osa lapse vanemad (või hooldaja(d)) ning vajadusel ka laps ise. Ümarlaua kohtumised protokollitakse.
4. Klassijuhataja (vanemaid teavitades) või vanem suunab lapse koolipsühholoogi vastuvõtule.
5. Koolipsühholoog kohtub vajadusel lapse vanematega.
6. Vajadusel suunab koolipsühholoog/vanem lapse psühhiaatri või kliinilise psühholoogi vastuvõtule või uuringutele.
7. Kool võtab ühendust kooliväliste spetsialistidega.

3.1. TEGEVUSED ÕPIPROBLEEMIDE KORRAL

1. Aineõpetaja/klassijuhataja märkab õpilase probleeme.
2. Kaasatakse HEVKO; toimub õpilase jälgimine, vajadusel kaasatakse lapsevanemad.
3. Aineõpetaja teeb ettepaneku HEVKOle õpilase suunamiseks õpiabirühma.
4. HEVKO teeb otsuse õpilase õpiabirühma määramise kohta ning õpiabirühma õpetaja ja/või logopeed edastavad vastava teatise kodule allkirjastamiseks.
5. Kool kutsub kokku ümarlaua, millest võtavad osa lapse vanemad (või hooldaja(d)) ning vajadusel ka laps ise. Ümarlaua kohtumised protokollitakse.
6. Probleemide jätkumisel suunatakse õpilane õppenõustamisele.
7. Kool võtab ühendust kooliväliste spetsialistidega.

Lisad:

Lisa 1 Vorm – Õpetaja taotlus õpilase suunamiseks õpiabirühma

Lisa 2 Vorm – Õpiabisse või logopeedi tundi suunamise teatis lapsevanemale

Lisa 3 Vorm – Õpilase individuaalse arengu kaart

Lisa 4 Vorm – Õpilase isiklik õppeplaan

Lisa 5 Vorm – Individuaalse õppekava leping

Lisa 6 Vorm – Õpitulemuste teatis

Lisa 7 Vorm – Ümarlaua kohtumise protokoll